

2021-10

datum raadsvergadering	:	27 januari 2022
onderwerp	:	Reactie gemeente Ouder-Amstel op MRA Verstedelijkingsconcept, Verstedelijkingsstrategie 2030-2050
portefeuillehouder	:	B. de Reijke
datum raadsvoorstel	:	15 december 2021
Bijlagen		<ul style="list-style-type: none">- Conceptbrief gemeente Ouder-Amstel aan MRA bureau met reactie op Verstedelijkingsconcept versie 3- Aanbiedingsbrief Bestuurlijk Kernteam MRA Verstedelijkingsstrategie d.d. 8-11-2021- Verstedelijkingsconcept MRA, versie 3 (eindversie) d.d. 3-11-2021- Nota van beantwoording d.d. 3-11-2021- Brief gemeente Ouder-Amstel op Verstedelijkingsconcept versie 2, wensen en opvattingen d.d. 9-7-2021

Samenvatting

De Verstedelijkingsstrategie kijkt naar de toekomst van de Metropool Regio Amsterdam (MRA): hoe gaat de MRA zich ontwikkelen, qua wonen, mobiliteit, werken, verduurzaming, landschap en leefbaarheid? Welke knelpunten geven al die opgaven en hun claims op de ruimte? Welke rijk-regio en regionale afspraken passen hierbij? De strategie bestaat uit drie onderdelen: een Verstedelijkingsconcept, een fasering en een investeringsstrategie. Het Verstedelijkingsconcept vormt een gemeenschappelijke basis voor het maken van afspraken tussen Rijk en regio als input voor op lokaal en regionaal niveau op te stellen beleid voor de toekomst van de MRA. Het is beschrijvend, zowel thematisch als regionaal, geeft de knelpunten en kaders aan en geeft oplossingsrichtingen. Voor de afspraken met het Rijk wordt een Verstedelijkingsakkoord opgesteld.

Voor de zomer heeft de raad met wensen en opvattingen gereageerd op versie 2. De MRA vraagt nu per brief van 8 november aan het college en de Raad om het Verstedelijkingsconcept versie 3 (eindversie) te onderschrijven. Bij de brief zit ook de Nota van Beantwoording op de wensen en opvattingen.

Het voorstel aan de raad is om:

- het Verstedelijkingsconcept als gemeenschappelijke basis voor het maken van afspraken tussen Rijk en regio te onderschrijven, met daarbij de genoemde aandachtspunten;
- het college te vragen de genoemde aandachtspunten mee te nemen als inzet van de gemeente Ouder-Amstel bij het vervolg en de uitwerking van het Verstedelijkingsconcept;
- bijgaande brief te versturen.

Wat is de juridische grondslag?

Gemeente Ouder-Amstel neemt deel aan de Metropool Regio Amsterdam (MRA), een samenwerkingsverband van twee provincies, de inliggende gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. Met de Verstedelijkingsstrategie bepalen de MRA en het Rijk samen de koers voor de ontwikkeling van de MRA op de middellange (2030) en lange termijn (2050). De strategie brengt keuzes op verschillende gebieden bij elkaar: van wonen, werken, mobiliteit en leefkwaliteit tot landschap, energie, (drink)water, klimaatadaptatie en ecologie. De Verstedelijkingsstrategie laat zien waar opgaven en keuzes liggen en geeft oplossingsrichtingen en mogelijke Rijk-regio afspraken.

In november is de eindconceptversie van het Verstedelijkingsconcept door de Rijk-regio Stuurgroep vastgesteld. U bent hier per brief van 8 november door het MRA bureau van op de hoogte gebracht. Het Verstedelijkingsconcept is een van de onderdelen van de Verstedelijkingsstrategie, het Rijk-regio-project waarmee gezamenlijk de koers wordt uitgezet voor de ruimtelijke ontwikkeling van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) op de middellange (2030) en lange termijn (2050). Dit omvat de volgende onderdelen:

1. het Verstedelijkingsconcept (de inhoudelijke basis);
2. de fasering;
3. de investeringsstrategie.

Het Verstedelijkingsconcept geeft een beeld van de gezamenlijke opgaven en ambities. Uiteraard blijven de bevoegdheden van alle MRA-deelnemers en de betrokkenheid van Raden en Staten in het vervolgproces volkomen overeind.

Wat is de voorgeschiedenis?

Besluitvorming in de raad m.b.t. de Verstedelijkingsstrategie

Uw raad is al vaker bij het traject van de Verstedelijkingsstrategie betrokken. Belangrijke mijlpalen hierbij:

- Om input voor de Verstedelijkingsstrategie te geven is er op het niveau van Amstelland-Meerlanden (AM) een redeneerlijn gemaakt. De redeneerlijn is opgebouwd langs bestaand beleid, het is een regionale optelling van (bekende) opgaven en beleidsuitspraken (Memo aan de raad, 9 september 2020).
- Ter voorbereiding op een AM regionale raadsledensessie over de eerste versie van het Verstedelijkingsconcept en het hele proces rond de Verstedelijkingsstrategie op 13 april heeft u een memo ontvangen. In deze memo hebben wij u hier aandachtspunten voor meegegeven ter duiding van het eerste concept (Memo aan de raad, 6 april 2021).
- Het indienen van wensen en opvattingen op Versie 2 van het Verstedelijkingsconcept, vastgesteld in uw raad van 24 juni 2021 (zaaknummer 2021-047554).

Waarom dit raadsvoorstel?

Voor de zomer heeft de raad met wensen en opvattingen gereageerd op versie 2. De MRA vraagt nu per brief van 8 november aan het college en de raad om het Verstedelijkingsconcept versie 3 (eindversie) te onderschrijven. Bij de brief zit ook de Nota van Beantwoording op de wensen en opvattingen.

Resultaten Rijk-regio samenwerking Verstedelijkingsconcept

Op 3 november jl. heeft de Rijk-regio Stuurgroep versie 3 (eindversie) van het Verstedelijkingsconcept MRA en daarmee de volgende ambities voor de ontwikkeling van de Metropoolregio Amsterdam vastgesteld:

- De hele metropoolregio laten profiteren van de groei.
- Voldoen aan de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte aan woon- en werkmilieus.

- Diversiteit en verbondenheid in de economie versterken.
- Meer balans brengen in wonen en werken.
- Zorgen voor een gezonde leefomgeving.
- Bereikbaarheid en bereisbaarheid in de MRA bevorderen.
- De uitstoot van broeikasgassen terugdringen.
- Doorontwikkelen van het metropolitane landschap.
- De regio klimaatadaptief inrichten.
- De biodiversiteit vergroten.

Essentieel is de nadrukkelijke inzet op de verdere ontwikkeling van de regio als een toekomstbestendige, evenwichtige meerkernige metropool. Met deze koers wordt ruimte gegeven aan 325.000 extra woningen tot 2050, waarvan minimaal 175.000 tot 2030 en ongeveer evenveel aan banen. En met de integrale aandacht die er is voor de grote maatschappelijke opgaven en transitie waar we voor staan, bouwen we niet alleen woningen, maar duurzame steden en samenlevingen in een aantrekkelijk en vitaal landschap. Daarmee versterken de afzonderlijke gebieden van de MRA elkaar en de regio als geheel.

De Verstedelijkingsstrategie wordt gezamenlijk door Rijk en regio opgesteld. De MRA heeft binnen de regio en met het Rijk overeenstemming bereikt over hoe de veelheid aan onderwerpen in samenhang 'landen' in het Verstedelijkingsconcept. De Rijk-regio Stuurgroep kan zich vinden in de eindversie van het Verstedelijkingsconcept. Gevraagd wordt aan het college en aan uw Raad de eindversie van het Verstedelijkingsconcept MRA te onderschrijven. Gemeenten worden verzocht uiterlijk vrijdag 11 februari 2022 de Voorzitter van het bestuurlijk kernteam Verstedelijkingsstrategie hierover te informeren.

Inhoud Verstedelijkingsconcept

In het Verstedelijkingsconcept wordt ingezet op een meerkernige ontwikkeling om zo de menselijke maat, de eigen veelzijdige identiteit en ook het open landschap te behouden. Een uitgebreide samenvatting vindt u voorin het Verstedelijkingsconcept (pag. 4-11). Het Verstedelijkingsconcept is opgebouwd langs thematische lijnen en met aandacht voor de specifieke identiteit van de zeven deelgebieden. De Zuidflank (pagina's 94-99) overlapt vrijwel geheel met de Amstelland Meerlanden regio. Ouder-Amstel ligt binnen de Zuidflank, behalve voor de grote projecten in Duivendrecht die onder Amsterdam (-Zuidoost) worden geschaard. We hebben hier op aangedrongen dit waar relevant dan ook te benoemen.

De invloed van Schiphol voor de regio in relatie tot de leefkwaliteit wordt behandeld op pagina 46-47 en in het hoofdstuk over de Zuidflank. Het belang van vergroening, landschap en recreatie wordt meermaals benoemd, en het behoud en het versterken van de scheggen, waaronder de Amstelscheg, komt op meerdere plekken terug. Belangrijke andere aandachtspunten zijn de betaalbaarheid van de woningen, een toegankelijke en betaalbare bereikbaarheid en de woonwerkbalans in de hele regio (pag. 24 t/m 28). Mobiliteit is ook een belangrijk punt (pag. 62-65). Daarnaast wordt het belang van een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving meerdere keren benoemd. Voor leefomgeving en gezondheid wordt gebruik gemaakt van een analyse die is uitgevoerd door het RIVM (pag. 29 en 30). Nieuw in deze versie is de grotere plek die sociaal economische issues innemen. De nadruk op het vergroten van kansengelijkheid komt in diverse hoofdstukken terug (wonen, werken, mobiliteit, leefomgeving).

In het Verstedelijkingsconcept worden met name twee grote opgaven genoemd waar keuzes nodig zijn. De ene is het Noordzeekanaalgebied (hier niet behandeld) en de andere is de regio rond Schiphol. Hier speelt de ontwikkeling van Schiphol in relatie tot verstedelijking en gezonde leefomgeving een grote rol, inclusief het opruimen van verrommeld glas.

Hiervoor wordt een integrale gebiedsaanpak voorgesteld om te komen tot een goede balans tussen ruimte voor woningbouw, gezondheid, leefomgevingskwaliteit en de ruimte voor duurzame luchtvaart. In het BO Najaar (i.p.v. BO MIRT¹) van 24 november met bewindslieden BZK/I&W/EZK-LNV, is besloten deze integrale gebiedsaanpak op te nemen in het Verstedelijkingsakkoord. Hiertoe wordt nu een plan van aanpak gemaakt.

Verwerking van eerdere punten van Ouder-Amstel in Verstedelijkingsconcept versie 3
Zomer 2021 hebben wij onze wensen en opvattingen op versie 2 kenbaar gemaakt. In de Nota van Beantwoording staat de reactie op onze punten op pagina's 62-63. Onze punten zijn meegenomen in deze versie van het Verstedelijkingsconcept.

Naast De Nieuwe Kern zijn nu ook Werkstad OverAmstel en Entrada opgenomen als versnellingslocaties (pag. 38). Tevens is Duivendrecht of Ouder-Amstel in de tekst opgenomen als bij Amsterdam-Zuidoost ook onze projecten zijn bedoeld (bijv. pag. 106). En over het dynamisch karakter van de woningbouw is op pagina 105 t.a.v. het faseringsbeeld opgenomen dat de cijfers jaarlijks worden geactualiseerd. Voor mobiliteit wordt in deze versie niet meer vooruitgelopen op het idee van verschuiving van de Ring A10 naar de Ring A5/A9, eventueel onderzoek hiernaar vindt plaats onder SBaB (Samen Bouwen aan Bereikbaarheid). Op pag. 95 staat op ons verzoek het onderzoek naar de nieuwe A2-entree benoemd, in de context van de te ontwikkelen gebieden in Duivenrecht. Alleen het punt over knelpunten voor kleine gemeenten bij de woningbouwopgave is niet geheel verwerkt. Hierover stellen wij voor dit als aandachtspunt in de begeleidende brief nogmaals te benoemen.

Ook de prioritaire AM-onderwerpen als leefkwaliteit Schiphol, verrommeld glas, mobiliteit, economische ontwikkeling en landschap (met aandacht voor de scheggen, waaronder Amstelscheg) zijn in het Verstedelijkingsconcept geland. In de Nota van Beantwoording (pag. 38 – 42) zien wij dat ook de AM punten die wij hebben aangedragen, zijn verwerkt. Hier wordt verwezen naar nog te maken afspraken in het Verstedelijkingsakkoord, waaronder afspraken over de integrale gebiedsaanpak t.a.v. de leefomgeving regio rond Schiphol, en de Investeringsstrategie.

Reactie van Ouder-Amstel op Verstedelijkingsconcept versie 3

Uw raad wordt voorgesteld om het Verstedelijkingsconcept te onderschrijven en in een begeleidende brief een aantal aandachtspunten mee te geven voor de verdere uitwerking. Zie voor de complete reactie de conceptbrief in de bijlage.

Aandachtspunten

De AM gemeenten hebben in de voorbereiding voor de twee eerdere reactierondes (eind 2020 met de Redeneerlijn en in juli 2021 met de wensen en opvattingen) deels gezamenlijk opgetrokken. Naast gezamenlijke aandachtspunten zijn er ook gemeentespecifieke. Voor deze reactie heeft wel afstemming plaats gevonden, maar wordt niet als een gezamenlijke reactie opgepakt. Voor onze gemeente zijn de volgende punten van belang:

- Leefkwaliteit, gaat om meer dan kwetsbare inwoners alleen
In het Verstedelijkingsconcept is een nieuw deel opgenomen over de gezonde leefomgeving. Voor de gemeente Ouder-Amstel is de gezonde leefomgeving een belangrijk aandachtspunt, dit in relatie tot het wonen in de nabijheid van Schiphol. Onder het kopje 'Zorgen voor een gezonde leefomgeving' wordt de omgeving gekoppeld aan de kwetsbaarheid van de inwoners. Een gebied met ongezonde leefomgeving (bijv. door geluidshinder) maar minder kwetsbare mensen is in deze redenering geen aandachtsgedebied leefomgeving (pag 29). Wat ons betreft is het vraagstuk over leefkwaliteit en gezonde leefomgeving onafhankelijk van het feit of iemand een kwetsbare inwoner is. Leefomgeving gaat juist om externe invloeden zoals geluidshinder, fijnstof etc.

¹ Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport

- **Integrale gebiedsaanpak Zuidflank**

Wij zijn blij dat een van de cruciale punten uit onze redeneerlijn, het keuzevraagstuk over balans tussen Schiphol en de gezonde leefomgeving in onze regio, op de agenda is gezet als voorgesteld besluit voor het Verstedelijkingsakkoord. Rijk en regio spreken af om een integrale gebiedsaanpak Zuidflank uit te werken, waarbij de centrale vraag is: wat is de juiste balans tussen ruimte voor woningbouw, leefomgevingskwaliteit, gezondheid en de ruimte voor luchtvaart en welke keuzes en maatregelen zijn daarvoor nodig?

Wij merken hierbij op dat wij een gezamenlijke verantwoordelijkheid zien voor Rijk en regio voor het verbeteren van de gezonde leefomgeving rond Schiphol en het realiseren van ruimtelijke kansen. Wij zien de maatregelen niet beperkt tot landzijdige maatregelen, ook luchtzijdige maatregelen moeten worden meegenomen.

Wederkerigheid tussen 'land' en 'lucht' is van belang om de balans in de regio te herstellen: de luchtvaart houdt rekening met het ruimtegebruik op de grond en vice versa.

- **Knelpunten voor woningbouw**

Bij onze wensen en opvattingen hebben wij dit punt al aangekaart. Wij denken hierbij aan de beperkende regelgeving en specifieke knelpunten voor kleinere gemeenten. In de Nota van Beantwoording wordt verwezen naar andere documenten en trajecten en wordt gezegd dat dit geen onderwerp is voor een hoofdlijnendocument als het Verstedelijkingsconcept. Wij merken op dat de oplossingen mogelijk op andere tafels liggen, maar dat het juist onder het integrale karakter van de Verstedelijkingsstrategie zou moeten vallen om dit punt als op te lossen knelpunt te adresseren. Wij vragen hier aandacht voor in het vervolgtraject.

Wat gaan we doen?

Op dit moment ligt het verzoek voor om de eindversie van het Verstedelijkingsconcept te onderschrijven. Draagvlak voor het Verstedelijkingsconcept onder de gekozen volksvertegenwoordigers is essentieel, zodat we als MRA met een sterke positie eensgezind en gezamenlijk met het Rijk kunnen werken aan de realisatie van de grote opgaven die voor ons liggen. Verschillende thema's moeten nog verder worden uitgediept en besproken en er komt een uitwerkingsagenda. Voor de regio rond Schiphol spreken Rijk en regio af om een integrale gebiedsaanpak Zuidflank uit te werken.

Wat is het maatschappelijke effect?

Het Verstedelijkingsconcept geeft een basis voor verdere afspraken en te maken beleid. Het heeft nu geen directe maatschappelijke effecten. Die zijn pas aan de orde nadat de voorstellen verder worden uitgewerkt en hierover ook nadere besluitvorming plaatsvindt.

Welke argumenten en keuzemogelijkheden zijn er?

Wij denken dat het Verstedelijkingsconcept in het algemeen een goed beeld geeft van de vraagstukken in onze regio en een goede basis vormt voor verdere afspraken. De meeste aandachtspunten die wij in het eerdere concept hebben meegegeven zijn verwerkt. Er resteren nog wel enkele aandachtspunten. Het voorstel aan de raad is om het Verstedelijkingsconcept als een gemeenschappelijke basis voor het maken van afspraken tussen Rijk en regio te onderschrijven, met daarbij toegevoegd onze resterende aandachtspunten.

Het is ook een mogelijkheid om het zonder toevoegingen, of niet of gedeeltelijk of onder voorwaarden te onderschrijven.

Wat hebben we hiervoor nodig?

De Verstedelijkingsstrategie kenmerkt zich door korte doorlooptijden en hoge druk voor wat betreft verwachte reactiesnelheid. Dit staat op gespannen voet met onze behoefte aan zorgvuldige besluitvorming.

Wie is erbij betrokken en hoe communiceren we?

Alle MRA partijen en de diverse ministeries zijn hierbij betrokken. De MRA draagt zorg voor de communicatie.

Wat is het vervolg?

De MRA brief van 8 november zegt het volgende over het vervolg:

“Indien het Verstedelijkingsconcept wordt onderschreven gaan we een nieuwe fase in. Daarin worden verstedelijkingsopgaven in onze regio geagendeerd die we verder gaan oppakken in het vervolgproces. We willen in de MRA met elkaar en met het Rijk concretere uitwerking van de opgaven, oplossingen en de fasering opnemen in de investeringsstrategie (bekostiging en financiering). In een uitvoeringsprogramma gaan we met het Rijk hierover afspraken maken.

Vooruitlopend daarop willen we als MRA over de opgaven uit de Verstedelijkingsstrategie met het nieuwe kabinet afspraken maken in een Verstedelijkingsakkoord. Mede op basis daarvan kunnen alle overheidspartners op de diverse schaalniveaus de komende jaren ook zelf handen en voeten geven aan de verstedelijking, ieder vanuit de eigen bevoegdheden en instrumenten. Het Rijk beoogt de Verstedelijkingsstrategie op te nemen in de Omgevingsagenda Noordwest Nederland en daarmee in het rijksbeleid. Binnen de MRA zal het Verstedelijkingsconcept doorwerken in de relevante lopende uitvoeringslijnen. Bestuurlijke gesprekken daarover vinden plaats in de diverse MRA-platforms.

Uiteraard blijven de bevoegdheden van alle MRA-deelnemers en de betrokkenheid van raden en Staten in het vervolgproces volkomen overeind. Onder andere in de MRA Raadtafel zal worden besproken wanneer en hoe het vervolgproces vorm kan worden gegeven. Wij verwachten u in het voorjaar van 2022 over gezamenlijke MRA-en Rijk-regio vervolgacties nader te kunnen informeren.”

Hoe monitoren en evalueren we?

Dat is nog niet bekend. Verdere uitwerking komt terug in de raad.

